

%50 + 1 MESELESİ:

MEVCUT SİSTEMDE KOALİSYONLAR “MECBURİ”: ÇÜNKÜ CUMHURBAŞKANLIĞI HÜKÜMET SİSTEMİNDE, TÜM GÜÇ MERKEZİ CUMHURBAŞKANI MAKAMINDA

Bu sebeple, ülkeyi yönetebilmek için, Cumhurbaşkanlığı seçimini mutlaka kazanmak gerek. Bunun için de %50+1 oy şart. Tek bir parti genelde bu kadar oy oranına sahip olmadığı için de *bu tür sistemlerde mutlaka ittifaklar/koalisyonlar gerekli hale gelir*. Örneğin, başkanlık sistemli Latin Amerika’da, ülkeler son 25 yılda %76 oranında “koalisyonlarla” yönetilmiştir. Başkanlık sistemindeki “koalisyonlar”, parlamenter sisteme göre esasında *daha kırılganlardır* çünkü net bir “koalisyon protokolü” etrafında oluşmazlar, *kurumsal bir yapıları yoktur*. Örneğin, Brezilya’da: 2016 yılında, koalisyon ortağı Michel Temer, Başkan Dilma Rousseff’e desteğini bir anda geri çekti, Dilma Rousseff’in azledilmesine yol açtı. Bu tür örnekler sıkça rastlanır. Brezilya’da 1988-2010 arası 19 koalisyon değişikliği olmuş: Yaklaşık *yılda 1 koalisyon “çökmüş”*.

[*Koalisyonlar her ülkede, her sistemde çoğaldı: Başkanlık sistemi neredeyse kural olarak koalisyonlara yol açıyor ama şu gerçeği de dürüstçe ifade etmek gerekir: Koalisyonlar her ülkede, her sistemde çoğaldı. Sebebi basit: Dünyada seçim sistemleri artık “temsilde adalete” daha fazla önem veriyor ve bu sebeple barajlar düştü. Hatta Başkanlık sistemli ülkelerde prensip olarak baraj 0. Her ülkede parti sayısı çoğaldı, bu da sık sık koalisyonlara yol açıyor. Katı şekilde “koalisyon karşıtı” bir hukukçu değilim: Almanya ve Avusturya 70 yıldır “kurumsal koalisyon” sistemiyle yönetiliyor ve dünyanın en başarılı ülkelerinden. II. Dünya Savaşı sonrası, aşırı kutuplaşma ve “tek adam rejimlerinin” kötülüğünü anlamış, uzlaşılı temelli bir sistem geliştirmişlerdir. İstisare ve uzlaşılı öğrenmek, en doğruyu bulmak, önemlidir].*

%50+1 ORANINI DÜŞÜRMEK: “SİSTEMİ” DAHA DA FAZLA DEMOKRASİDEN UZAKLAŞTIRIR:

“Sistemimizde”; demokratik başkanlık sistemlerinde hiç olmadığı kadar güçlü ve *neredeyse sınırsız yetkili*, Meclis’ten de çok daha güçlü bir Cumhurbaşkanı makamı var. *Bir de bu kişinin %30, %40 oy ile seçilmesi bir saniye bile düşünülmemeli*.

Cumhurbaşkanının halk tarafından seçildiği *neredeyse tüm ülkelerde %50+1 eşiği aranır*. Çok az sayıda ülkede bu eşik aranmaz; o ülkelerde de 1) CB makamı için çok katı TEK DÖNEM kuralı vardır (güç birikimini engellemek için) ve 2) Denge-denetim mekanizmaları daha da

güçlüdür.

Tek dönem koruması olmadan %50+1 altında seçim seviyesi öngören bir Arjantin bir de Venezuela var: Türkiye'nin 5 yıllık CDS (credit default swap), temerrüt risk primi şu an 400 seviyesinde. Almanya'nın CDS primi: 9. Arjantin'in CDS primi ise şu an 1.030, Venezuela'nın risk primi: 72.000! Dünyada enflasyonun en yüksek olduğu iki ülke... Özetle: Arjantin ve Venezuela'nın yolunu seçersek: Bugünlerimizi bile arar duruma geliriz...

ÇARE: Kötü bir "Sistemi" daha da kötüleştirmek değildir. Çare, parlamenter demokrasidir. Ancak anayasa reformu, sadece seçimlerden SONRA, demokrasiye inanan ekiplerle yapılabilir. Saygılarımla, Av. Ece Güner Toprak.